

НАРОДЕНЪ БУДИТЕЛЪ

СЕДМИЧЕНЪ ЦЪРКОВНО-ОБЩЕСТВЕНЪ ВЕСТНИКЪ ЗА ХРИСТИЯНСКА ПРОСВѢТА И ИНФОРМАЦИЯ.

Всички ржкописи и суми да се изпращатъ до редактора свещ. Д. ПОПВАСИЛЕВЪ - Шуменъ.

АБОНАМЕНТЪ:
за година 50 лв.
предплатени на
два пжти.

БРОЯ 1 левъ.

ЗА ОБЯВЛЕНИЯ
се плаща по 1 левъ
на кв. см.

ЗА ВЪРОУЧЕНИЕТО.

(Родолюбивий читателю, прочети съ внимание настоящето изложение, което поради недостигъ на място предаваме съ съкращения).

Св. Синодъ на българската църква е отпразилъ до Господина Министра на външнитъ работи и изповѣданията следното писмо:

Г-нъ Министре,

Въ тазгодишната сесия на Висшия учебенъ съветъ при Министерството на народното просвѣщение, следъ като отъ всички членове на съвета била констатирана липсата на възпитателни предмети въ програмата на нашитъ училища и било подчертано окаяното положение на училищното възпитателно дѣло у насъ, взето било решение да се въведе въ програмата на сръднитъ училища (въ всички класове, дѣто нѣма въроучение) новъ учебенъ предметъ — „религиозно-нравствено обучение“. Заинтересовани общественици, обаче, които само по едно недоразмѣние сж противъ религиозно-нравственото възпитание и въ миналото не малко сж сторили за окончателното изхвърляне на въроучението изъ нашитъ сръдни училища, били намѣрили, че сж новия предметъ „религиозно-нравствено обучение“ нѣмало да се постигнатъ никакви цели, че тоя предметъ щѣлъ да бжде безполезенъ, и се готвѣли съ всички сили да действуватъ да се не включва той въ програмата

Г-не Министре,

Нашиятъ народъ, малкъ на брой, е издържалъ многовѣковното робство и не е загиналъ, но това той дължи изключително на своята духовна майка — Православната Църква и на православната вѣра, която презъ тѣмнитъ вѣкове едничка му е блѣшукала и го съгрѣвала, като му запазила националната самобитностъ, като постепенно му възвръщала изгубената чистота на душата и свобода на духа, като чрезъ последната го подготвяла и за политическа свобода. Ето защо, неоспорима истина е, че безвѣрието и безбожието погубватъ народитъ, а вѣрата и благочестието ги възродяватъ, ги издигатъ, и че истинско възраждане е възможно само върху духовни основи, върху религиозно нравствена почва.

Българскитъ народъ, миналъ презъ петвѣковното горнило на страдания и изпитания, въ надвечерието на освобождението се явява съ такъва именно свѣтла вѣра и благочестие, възроденъ и очистенъ отъ тлѣнието на порока, съ силна обичъ къмъ отечеството, притежазашъ нравствена свобода, обогатенъ съ духовни ценности, достоенъ да се радва и на политическа свобода и винаги проникнатъ отъ пълното съзнание и дълбоко убеждение, че родната Църква и праотеческата православна вѣра сж го спасили отъ явна гибелъ и възродили за новъ животъ.

Съ туй съзнание за значението на вѣрата и за силата на Църквата и съ надежда за щастливи дни той преди 50 години заживѣ новъ политически животъ. Защото всички знаемъ, че първитъ строители на нашата млада държава, вѣрни изразители на народната воля, пазейки заветитъ на своитъ предшественици и отъ опитъ знаейки благотворното влияние на Църквата върху народнитъ дѣла, оставиха въроучението, както преди освобождението, на първо място въ програмитъ на училищата, като въ основния законъ на държавата обявиха праотеческата православна вѣра за господствуваща вѣра, т. е. вѣра на българския народъ, основа на народния битъ, фундаментъ на българската държава, и като наредиха по всички вѣрски и църковни въпроси тая държава да се подчинява на върховната църковна власт и отъ нея да бжде ръководена (Конст. чл. 37 и 39).

Уви, твърде малко нашиятъ народъ живѣ мирно и щастливо следъ освобождението! Той се чувствуваше добре, до когато училището изцѣло се намираще въ ръцетъ на родителитъ или на избраното отъ тѣхъ настоятелство, до когато църква и училище, духовенство и учителство съвмѣстно работѣха и взаимно се допълняха. Но още въ първата десетица години следъ туй освобождение многобройни младежи, отишли въ Европа да получатъ образование, всѣка година на вълни взеха да се връщатъ отъ Западъ и съ материализма и социализма подъ мишницата, тѣ несъзнателно почнаха да тровятъ народната душа, да разклатватъ основитъ на нашата младенческа още държава. Пълнитъ съ противоречия философски теории и разнитъ безбожни социални учения, овехтѣли отдавна на западъ, тѣ ги представиха у насъ едва ли не като откровение, като последна дума на нѣкаква си „положителна наука“. Открито взе да се говори и пише противъ църква и духовенство, религия и въроучение, религиозно възпитание и патриотизмъ, защото всичко туй било нѣщо отживѣло, немодерно, признакъ на некултурностъ, залъгалка за простия народъ. И всичко туй се толерираше и одобряваше отъ нѣкои държавници, защото въ по-важнитъ държавни институти се бѣха настанали хора съ най-либерални възгледи за държава, религия и църква. Учители, писатели, общественици се обявиха за социалисти и безвѣрници. И въ кжко време безбожиятъ социализмъ, съ своето анархично разрушително влияние, силно повреди духовния организъмъ на нашата младежъ, затри всѣкакво религиозно чувство въ сърцето й, изсуши нейната душа. Безвѣрието стана на мода и почна да заразява всички. Стигна се до тамъ, че името на Бога съвсемъ престана да се произнася въ сръднитъ и висши учебни заведения, а взеха да се разнасятъ проповѣди за изгонването на Бога и изъ живота. Постепенно цѣлата българска интелигенция, а покрай нея и голѣма частъ отъ простата маса, съвсемъ се отчужди отъ родната църква, стана напълно индиферентна, безвѣрна. А понеже е противоестественно на човѣшката душа да живѣе дълго безъ Бога, и понеже липсата на богознание създава у нея мжчителна пустота и единъ съ нищо неутолимъ гладъ, мнозина, следъ като се отчуждиха отъ Църквата, се подадоха на съблазнителнитъ проповѣди на разни лжеучители и бидоха увлечени въ странни религиозни секти. И всеобщата поквара въ всевъзможнитъ прояви и по всички направления не закѣснѣ да дойде, като се разлѣ по градове и села. Ни молби, ни протести, ни предупреждения къмъ ония, въ които ржце народътъ бѣ повѣрилъ сждинитъ си, предупреждения, че трѣбва да се опомнимъ и да направимъ повратъ въ живота си, защото вървимъ къмъ пропасть, — нищо не спре зло о, понеже всичко бѣ заражено отъ пакостния материализмъ.

Знаемъ всички, какви голѣми сътресения и опасности преживѣвахме напоследкъ, до кжде стигнаме и какво сме днесъ. А още по-добре знаемъ и причинитъ на всичко това, а именно че злото иде главно отъ училището, отъ недостатъчното и лошо възпитание, което то дава, отъ безвѣрието, което навсѣкжде насажда, отъ отсъствието на главния възпитателенъ предметъ въ неговата програма.

Предъ факта на голѣмата и всеобща поквара у насъ българскитъ народъ е огриженъ за своето бждеще. Дълбоко сж замислени и родителитъ за своитъ деца. Съ страхъ тѣ изпращатъ децата си въ родното училище, защото семенцата на вѣра и благочестие, които тѣ посѣли въ чиститъ имъ детски сърдца, тамъ ще бждатъ изхлѣвани, унищожени. Тѣ знаятъ, че въ туй училище се даватъ обширни познания изъ разнитъ области на науката, ала тия познания не сж тѣй трайни и ценни, понеже нѣматъ основа подъ себе си. Често пжти тамъ децата моятъ главитъ си съ много излишни и эле съчетани една съ друга научни матери, безъ обаче да получатъ нѣщо за своето религиозно-нравствено оформяване, за разхубавяване на своята духовна физиономия. Знаятъ родителитъ, че тамъ се говори за всичко, но не и за безсмъртния духъ у човѣка, за хигиената на тоя духъ, за неговото повдигане и съвършенствуване. И какви не книги четатъ нашитъ деца въ училището и вънъ отъ него! Обаче книгата на книгитъ, въ която най-ясно сж разрешени великитъ проблеми на живота, която учи да пазимъ чиста

съвестята, да се боимъ отъ Бога, да почитаме властята, да обичаме родината и да се жертвуваме за доброто на ближния, тая книга, която извърши нравственъ превратъ въ свѣта, като възроди, като освети човѣчеството и го тласна къмъ възвишени идеали и истински напредкъ, — тая най-велика книга, въ която се съдържа словото Божие, тѣмъ е съвсемъ непозната. Никой въ нашитъ училища не кара децата да поглеждатъ, по-често да поглеждатъ, нагоре — къмъ небето, къмъ необятния просторъ, къмъ великото, безграничното, идеалното, вѣчното. Никой тамъ не имъ говори за Бога който всичко вижда и всѣкому дава заслуженото, никой не ги учи на страхъ Божий. Поради туй именно много родители сж принудени да пращатъ децата си въ други, не български училища, понеже въ последнитъ се преподава учение за Бога. Поради туй именно чуждитъ училища у насъ се пълнятъ съ български деца, макаръ тия деца да рискуватъ тамъ да ослабятъ своето народностно съзнание, да изгубятъ националния си духъ и обликъ; а отиватъ тѣ тамъ, защото предполагатъ, че ще могатъ да запазятъ вѣрата си въ Бога и да получатъ възпитание. Поради всичко туй чуждитъ религиозни пропаганди у насъ, сами отъ себе крепки материално, при това подкрепявани и насърчавани отъ държавни и общински власти иматъ успѣхъ въ привличане и разпокъсване голѣма частъ отъ нашия народъ, защото въ всички класове на тѣхнитъ училища широко е застъпенъ предметътъ въроучение, защото всичко у тѣхъ се гради върху духовна основа, защото тѣхнитъ училища даватъ религиозно-нравствено възпитание, тогава когато на единственото у насъ родно учебно заведение, което дава най-правилно религиозно-нравствено възпитание въ националенъ духъ, въ скоро време, поради голѣмитъ спънки, предстои да бжде закрито (Семинарията).

Мнозина родители се въздържатъ да пращатъ децата си въ нашитъ училища, защото въ последнитъ децата имъ ще придобиятъ наука, но ще изгубятъ Бога. А наука безъ Богъ, култура безъ религия и политическа свобода безъ нравствена такъва не само не донасятъ щастие на хората, но, напротивъ, сж мжчение и терзание за тѣхъ. Културното човѣчество безъ Христа не е щастливо. И българскитъ народъ презъ половинъ вѣкъ свободенъ животъ отбелѣза голѣмъ напредкъ въ науката и изкуствата, обаче нестана по-честитъ. Всеобщата история ясно ни говори, че велики сж ония епохи, цвѣтущи и щастливи сж ония народи, които сж поставили религията за основа на живота. Нашата история още по-красноречиво ни

говори за това, че животъ безъ Бога не е животъ.

Господинъ Министре,

Държава и Църква, училище и семейство, съ сдружени сили и съгласувани действия, трѣбва да заработятъ противъ развалата, взела днесъ най-страшни размѣри, и да поведатъ българския народъ къмъ духовни висини, къмъ свѣтли хоризонти, като му възвѣрнатъ старитъ чисти нрави и праотечески добродетели. Защото днесъ у насъ нѣма честностъ, нѣма доброта и благородство, нѣма обичъ между хората. Бѣсно партизанство, раздори, измами, кражби, насилия, грабежи, разбойничества, омраза, убийства, самоубийства, самоубийства най-чести сръдъ младежта, отъ която нашиятъ народъ чака своята физическа и духовна обнова, и всѣкакъвъ родъ безчестия — това е общиятъ фонъ на днешната българска действителностъ. А за да се изкоренятъ срамнитъ пороци и намалѣе голѣмата престъпностъ, за да престанатъ нашитъ училища духовно да осакатяватъ децата и да пригововляватъ хиляди поколѣния, за да се поопразнятъ препълненитъ затвори, за да заживѣемъ тихъ, миренъ, безмятеженъ и добродетеленъ животъ, за да имаме добре възпитана, идеална младежъ и здравъ народъ, за да стане излишенъ законътъ за защита на държавата и да не се чувствува такава голѣма нужда даже и отъ другитъ наказателни закони — за да стане всичко туй, всички трѣбва да се обърнемъ къмъ изоставения законъ Божий, като го изучимъ и се ръководимъ отъ него, като го напишемъ на скрижалитъ на сърдцето си, като чрезъ него обновимъ и възродимъ нашето училище, подражавайки въ туй отношение на културнитъ европейски народи. Англия, Германия, Швеция, Белгия, Швейцария и други европейски държави отдавна сж въвели въроучение въ програмитъ на всички свои сръдни училища. Сжщото сж направили и съседнитъ намъ народи. Въ Белгия, наприкладъ, въроучение се преподава съ 16 урока седмично, а въ Германия съ 18, и се преподава отъ богослови духовни лица. А у насъ въроучение се преподава само въ прогимназитъ съ 3 урока седмично, и въ педагогическитъ училища съ два, и то отъ неподготвени за това преподаватели и въ съвсемъ извратенъ видъ.

... реши най почтително и енергично да Ви замолимъ, Г-не Министре,

1. Въ всички отдѣления и класове на основнитъ училища въроучение да се преподава съ два урока седмично.

2. Въ всички класове на всички сръдни училища въро-

Съобщавам на **търговци, бакали, кооперации, семейства**, че отворих собствена

бонбонена работилница „БОРИСЛАВЪ“

въ ул. Василь Левски — до Новата баня.

Разполагам с най-доброкачествени **бонбони, локми, карамели, халва** и др. на много износни цени.

При домашни покупки правя **особени отстъпки**.

Съ почитъ: **НАНЮ ФИЛИПОВЪ** — Шуменъ.

УРОЦИ по ФРЕНСКИ и РУСКИ

Преподава **Г. п. Цвѣтковъ**

СПРАВКА РЕДАКЦИЯТА.

учение се преподава най-малко с два урока седмично.

3. Въручение въ основните училища се преподава отъ свѣтски или духовни лица съ сѣдно богословско образование, а въ сѣдните — отъ такива лица съ висше богословско образование.

4. При министерството на Народното Просвѣщение се учредява инспекторатъ по въручение, като инспекторътъ, който трѣбва да бѣде съ висше богословско образование, се назначава отъ министра на Народното Просвѣщение въ съгласие съ Светия Синодъ.

5. Програмитѣ по въручение изработва комисия, която Министерътъ на Народното просвѣщение назначава отъ лица богослови, препоръчани отъ Св. Синодъ.

6. Всички учебници по въручение предвременно се одобряватъ отъ Св. Синодъ.

Съ пълна въра, че гласътъ на Св. Синодъ на Българската църква ще бѣде чутъ,

Призоваваме надъ Васъ Божията благодатъ и оставаме вашъ усърденъ молитствувателъ.

† Вратчанский Митрополитъ: **КЛИМЕНТЪ**.

В. Н. Балкански - София.

Сектантството --- у насъ.

VI.

ЗА ДЪНОВИСТИТЪ.

9. За Църквата

За Дънова всички съвременни църкви сж само едно далечно възпоменание за величието на миналото.

Той казва: „Азъ проповѣдвамъ нѣща, които сж съгласни съ великия Божественъ законъ предъ Господа, не лъжа, дали обаче моето учение е съгласно съ вашитѣ възгледи, за мене е безразлично. Азъ мога да бѣда правовѣренъ предъ Бога, но не и предъ вашата Християнска Църква.“

Така, че Дъновъ, като отрича Църквата, издига по-горе отъ нея авторитета на своя личенъ разумъ.

10. За тайнствата.

Както виждаме, Дъновъ отрича всички догматични основи на християнската православна Църква. Само за изповѣдта и свещенството, той прави нѣкакви своеобразни тълкувания.

Покаянието, споредъ него се извършва постепено, чрезъ хилядогодишния процесъ на прераждането, пречистването на душата — преселването ѝ отъ едно по-несвършено, въ друго — по-свършено тѣло.

Онзи, който не е осѣненъ отъ Духъ Божий, нѣма право да учителствува, да свещендействува защото ще пристѣпи Божественъ законъ („Учитель“ — стр. 6).

„На земята единъ между ангелитѣ е — учителътъ а между Боговетѣ — Богъ (Учитель стр. 22).“

Ето отъ къде черпи осно-

ванието си, Дъновъ да се нарича „Учитель“ и „Богъ“.

11. Дъновъ е спиритистъ

Въ София има много богати и слабоумни мъже и жени, които вървятъ подиръ Дънова, не толкова за неговото учение колкото за спиритическитѣ сеанси, които той зиме редовно имъ устройва, за да говори съ духоветѣ и да имъ предсказва бѣдащето.

Въ тия тайнствени и скрити спиритически сеанси, както вече се изнесе, въ печата доказани факти, Дъновъ е устройвалъ безнравствени оргии на своитѣ млади последователи.

12. Учението на Дънова е безнравствено и анти-религиозно.

Въпреки всички маскирани заблуждения на Дънова и желанието му да се представи предъ обществото като религиозенъ и нравственъ човѣкъ, — то отъ изложението, което направихме до тукъ се вижда много добре, че Дъновъ е антирелигиозенъ човѣкъ и е най-вѣрния идеенъ противникъ на христ. православна въра.

Като въздига въ култъ за младитѣ си последователи, учението за „свободната полово любовъ“, учението на Дънова се явява като едно безнравствено учение.

Споредъ Дънова, религията не трѣбва да ограничава личната свобода на човѣка да върши това, което иска, къмъ което го влекатъ чувствата и страститѣ му.

Хората затова били лоши, защото се страхували отъ Божието наказание. Тѣ ще станатъ по добри само тогава, когато се отърватъ отъ това „вътрешно робство“...

„Хората трѣбва да се развързватъ, а не да се вързватъ“ „Всѣко нѣщо; което не ражда, нѣма плодъ или зародишъ въ себе си е грѣхъ. Една жена, която сводничи и блудства безъ да ражда е грѣхъ. Зачатието изкупва грѣхътъ“ (Сила и животъ стр. 14).

Ето въ общи черти неморалцитѣ страни на Дъновото учение.

Отъ изложеното до тукъ се вижда, че Дъновизма, който се разпространява у насъ, е една ересь срещу която трѣбва да се взематъ сериозни мѣрки.

Само чистата и апостолска проповѣдъ на народния пастиръ ще може да предпази християнитѣ отъ това пагубно еретическо заблуждение и да отпрати народа ни къмъ спасителния пътъ, който води къмъ вѣчната Христова правда и къмъ Божествената истина.

(край)

Ангелъ Каралийчевъ

Дѣдо Груйчо отъ Върбовка.

II.

—Казвамъ защо не откраднешъ единъ кошеръ. Дето сж двацетъ и четири, тамъ сж и двацетъ и три.

—Ама ти луда ли си? Недей приказва тъй! Че може ли.

—Голѣма работа, единъ кошеръ. Хората цѣло село обиратъ. Я помисли какво ще ми бѣде на душата. Цѣлъ денъ ще кърпя, ще преда предъ кошера, а тѣ мѣнинкитѣ, като бръмнатъ... Се едно въ рая да ме гудишъ. Не ща да ми носишъ нищо отъ нивята.

Какъ тъй?

—Не ща ти крушитѣ, не ща ти дрѣнцитѣ. Ако утре донесешъ, ще изсияя презъ плета торбичката!

И баба Груйка се сви на копче.

На третата вечеръ тя заплака:

—Видѣхъ азъ, разбрахъ, че ти за мене едно петаче не давашъ. Да зема да ритамъ за медъ, да умирамъ, да видишъ, че ми изгорѣ душата за пѣсенчица, като лагинка зароса, пакъ нѣма да ме кайдисашъ.

Мари бабо, бабичко, — молѣше я старецътъ, какъ да отида да посѣгна чуждия кошеръ да открадна. Азъ, който шейсетъ години не съмъ латилъ на чуждото. На стари години ли искашъ да ме вкарашъ въ беля. Ами какво ще каже селото като се научи! За мене погъ Раю въ черквата ще приказва. Кѣде ще се дѣна отъ срамъ!

А на четвъртата вечеръ, когато дѣдо Груйчо се връщаше отъ къра, на моста срѣщна бабичката си, пригърбена, нарамила чергата, сукманя си и де що парцалча има въ кѣщи.

—Кѣде отадишъ? — сепна се той — Отивамъ да занеса тѣзи дрехи на катунаритѣ.

—Да не си полудѣла!

—Тебе какво ти е. Ще занеса тѣзи дрехи, дето азъ съмъ ги такала на катунаритѣ и ще имъ порѣчамъ да се молятъ дене и ноще за душата ми, защото още тази вечеръ ще се удавя въ дълбокия виръ.

Дѣдо Груйчо изтърва юларитѣ.

—Що правишъ тъй? Ами мене на кого ме оставишъ? Кой ще ми свари бобецъ, кой ще примете, съ кого ще си хортуваме вечерно време?

—Не ме връщай отъ срѣдъ пѣтя. Тѣй съмъ си научила, тѣй ще го направя, — и тя трѣгна надолу.

Дѣдо Груйчо се затече подире ѝ:

Чакай, чакай де. Хайде върни се. Както ти искашъ, тѣй ще направиме. Нека става каквото ще, още тази вечеръ ще принеса единъ кошеръ отъ Хаджи Пѣшовитѣ въ нашата градина.

Баба Груйка се завърна задѣната въ кѣщи.

Презъ нощта небето бѣше облачно. Свѣтлукитѣ угаснаха въ дълбочината на градината, месеца не можа да погледне презъ тъмнитѣ облаци съ златното си око и само Татунъ видѣ, какъ старецътъ домъкна кошера въ градината. На три пѣти, доде се зазори, дѣдо Груйчо става отъ леглото, на прѣсти излизаше инарамваше кошера, да го занесе пакъ на мѣстото му въ хаджи Пѣшовия пчелинъ. На три пѣти баба Груйка по риза, го настигна при вратнята, нахокващого и се впушаше въ тъмнината къмъ вира.

Когато сутринята сребърни капки роса заблѣстѣха по клонкитѣ на вишнитѣ, трима души почукаха на дѣдовата Груйчова вратня: кмета на Върбовка — дѣдо Станю Косерътъ, поляка Христо Помака и хаджи Пѣшо. Тѣ влѣзоха, опжтиха се право въ градината и наидоха кошера. Съ вързани рѣце отведоха дѣдо Груча въ общината.

Сега той лежи, горкия, въ тюрмето.

ЧЕТЕТЕ

В. „Народенъ Будителъ“!

ХРОНИКА.

Празникътъ на Християнската младежъ, 4 декември, въ Шуменъ тази година се отпразднува тържествено. Говориха на разни мѣста всички свещеници въ града. Салонитѣ на църквата „Св. Възнесение“ отъ 2 до 6 часа следъ обѣдъ бѣше пълненъ съ ученици и родители. Тукъ се дадоха за ученицитѣ и родители три забави съ съответни беседи. Ученицитѣ отъ Християнското дружество при църквата взеха най-живо участие въ празненството и заслужаватъ похвала.

Сжщиятъ денъ въ Русе тази година е отпразднуванъ особно тържествено, като Н. В. Преосвещенство Митрополитъ Михаилъ е взелъ живо участие. Ето програмата, по която тамъ е празнувано:

1. На 2. XII. 10 часа сутринта сказка отъ Негово Високо преосвещенство Митрополитъ Михаилъ предъ ученицитѣ отъ Столарското у-ще, а въ 11 1/2 часа такава предъ ученицитѣ отъ Техническото училище.

2. На 3. XII. отъ сжщия — сказки въ 8 часа предъ ученицитѣ отъ Стопанското училище и въ 12 часа — предъ ученицитѣ отъ Девич. гимназия.

3. Сжщия денъ отъ 10 до 12 ч. предъ обѣдъ, всичкитѣ останали свещенослужители държаха сказки предъ ученицитѣ въ всички прогимназии и основни училища.

4. На 4. XII. въ 10 и половина часа, въ Доходното здание сказка-забава за ученицитѣ отъ дветѣ гимназии и Стопанското у-ще. Говори Митрополитъ Михаилъ на тема: *Христосъ като идеалъ на младежъта*.

5. XII. Сжщото време въ Модерния театръ сказка-забава за ученицитѣ отъ I, II, III и